

Előfizetési árak:

Postán küldve, vagy helyben házhoz hordva:
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Félévre . . . 3 frt — kr.
 Évnyegyedre . . . 1 frt 50 kr.
 Községeknek egész évre előfizetve 5 frt.
 Az előfizetési pénzek bérmentesen a kiadóhivatalhoz a legelőszörűbben postai utalvánnyal küldendők.

SZOLNOK-DOBOKA.

TARSADALMI, KÖZGAZDASZATI ES SZÉPIRODALMI HETILAP.

Hirdetési díjak: Egy 30 négyszög centiméter tért elfoglaló egyszeri hirdetés díja 50 kr, ezen fölül 60 négyszög centiméterig 1 frt s így minden megkezdett 30 négyszög centiméternyi tér többlet után 50 kr. számíttatik. Kedvezményül 4—10-szeri beiktatásnál 5%, 11 és többszöri beiktatásnál 10%-nyi díjengedély. Bélyegilleték minden beiktatásnál 30 kr. számíttatik.

Ismeretlen kézből jött cikkeket nem közlünk, s csak bérmentes leveleket fogadunk el.

Szerkesztési iroda és kiadóhivatal: Deés Kis-király-utca (Baló-ház)

„Szolnok-Dobokamegye” hivatalos

s a megyei gazdasági egyesület

közlönye.

A lapot érdeklő mindennemű felszólítások (reklamátiók) vagy hirdetések a szerkesztőséghez intézendők.

Kéziratok vissza nem adtak. Nyilttéri cikkek garmond sora után 30 kr. fizetendő.

Megjelenik minden vasárnapon.

A községi előljárási hivatása.

Deés 1879. nov. 6.

Az egyesnek úgy, mint a társadalomnak, mely jelentőségű erkölcsi céljai vannak.

Az egyének kötelessége minden szellemi és anyagi erejét felhasználni arra, hogy a társadalomnak, nemzetének hasznos és jóra való tagjává legyen.

Az összeségnek viszont feladata: minden egyének megkönnyíteni a módot és kezébe adni az eszközt a boldogulásra.

A közösen elérendő cél: a haza felvirágoztatása, a lezajlott kiállításnak is ez vala fő és utolsó célja.

A haza földjében verhet csak életerős gyökeret a nemzet családfája.

De a haza felvirágoztatása, e magas szót fogalom, csak akkor valósul ténynyé, ha a nemzet minden fia emberi és polgári kötelességeivel és jogaival tisztában van.

Azért kell mindenkinek oda törekedni, hogy olyan erkölcsi és szellemi tulajdonokat sajátítsa el, melyek képessé teszik arra, hogy életkörüéhez mérten a közjónak hasznára legyen.

Ezen törekvés nélkül az ember csak azért élne, hogy egyék és igyék és halála után, rothadó testével zsirosítsa a földet.

Ez pedig nem lehet az ember végeztelje, hanem igenis az: hogy hasson és alkosson míg napja tart, és jó emléket hagyjon vissza buzditásul utódainak.

Nállunk kétszerte szükségesebb az: hogy nemzetünk minden fia a közjó előmozdítására irányozza törekvését; mert önma-

gunkra hagyatva, széles e világon, hazánkon kívül számunkra nincsen hely, s ha hazánkat önerőnkől meg nem tudnók tartani, más erő azt számunkra meg nem mentené. A közjóért munkálkodni, fáradni és dolgozni százféleképen lehet, s nincs az életben olyan társadalmi állás, legyen az bár milyen alantas, melyben az, ki azt elfoglalja, a közjó előmozdítására ne hathasson.

A napszámos ki terhes munkájával szerzett keresményét nem a pálincás zsidóhoz viszi, hanem megtakarítja s abból fiának könyvet vesz, a gazdaggal szemben, ki ezeket költhetne a közművelődésre, csak homokszem parányiságu áldozattal járul a közjó oltárához, de azért tette nagy erkölcsi értékkel bír és biznyságul szolgál arra, hogy az a napszámos, egyszerű ember letére, emberi és hazafiai kötelességét felfogta, mert takarékosága által bármily csekély mértékben, de mégis nevelte a közvagyon az által, mert ilyen életmód mellett nem egy könnyen szorulhat a község terhére, továbbá fejlesztette a közművelődést, mert gyermekében növelte, meglehet felköltötte a tudvágyat, mely nélkül a tökély felé való haladás nem képzelhető.

Ime egy példa a sok közül, hogy nincs olyan szegényes kenyér, melynek morzsáiból ne juthatna az ur asztalára.

Mennyivel inkább járulhat azután a tanultabb, a módosabb ember a közjó előmozdításához?

Minő tágas tér nyílik számára közvetlen környezetében s mennyi jónak hintheti el magvát, nemcsak saját családjá, de embertársai javára is?

Hiszen az emberiség valódi jóltevői nem azok; kik véres áldozatok árán, a hír és dicsőség ormára vitték a népet onnan mutatva leigázott társakra, hanem azok, kik saját jó erkölcsiségükkal előjárva, az emberiség alaptörvényeinek tiszteletére s az élet nemesebb javai után való küzdelemre tanították.

A társadalmi életben minden egyénre, keresetmódja életfentartási köre és eszközei szerint, különböző feladatok hármanak ugyan, de a végeztel mégis abban összponosul, hogy az összeség, a zöm, életképessé tésésék, nemcsak becsülettel helyt állni a világ nagy színterén, hanem képessé válják a folytonos haladásra és tökélyesbülésre.

A vagy miféle jövőt jósolnának az olyan nemzetnek, mely zászlajára írta ugyan a testvériség, az egyenlőség és a szabadság eszméit, de melynek egyes tagjai polgári életükben ezen fenséges eszmék életre szólitására közre nem hatnának?

Nem e csak nagyhangu hivalkodásnak venők ezt?

Bizonyára és pedig méltán, mert a nemzet ős ereje sohasem a szavak, hanem a tettek és tények szerint ítéltető meg és így életerős nemzetül mindég csak az fog tekintetni, melynek fiai minden téren, alant középén és fent, egyaránt vállvetett erővel azon törekszenek: hogy győzzön a jobb.

E haza minden polgárának első és szent kötelessége tehát a közjót: nemzetének erkölcsi és szellemi fejlődését szem előtt tartani, még pedig azért, hogy saját egyéni boldogulása is biztos alapon nyugodjék.

Es hol van ezen eszmék valósitására, hol azok terjesztésére alkalmasabb tér, mint

A „SZOLNOK-DOBOKA” TÁRCÁJA.

Szolnok-Dobokamegye gyümölcs-tenyésztésének állapotja.

A m. orsz. kertészegyesület Deésen tartott vándorgyűlésén előadta:

KOVÁCS SAMU,

a gazd. egyeslet alelnöke.

Midőn megyénk központján Deés városában van szerencsénk üdvözölni a magyar országos kertész egyesület első vándorgyűlését, azt hiszem nem lesz fölösleges — bár általános vonásokban — a gyümölcs-tenyésztés állapotát megyénk területén megismertetni.

A mai Szolnok-Doboka magában foglalja a volt Belső-Szolnokmegyét, Dobokamegye és Kővárvidék nagy részével. Ez egyesített megye déli részén terjednek a Dobokából ide csatolt községek, ezeknek nagyobb része az ugynevezett Mezőség még befásításra várakozó erdőten környékén terül, mind a mellett egyes községeiben bár kezdetlegesen, de mégis találkozzunk a gyümölcs-tenyésztéssel. Az egyesült megye derekát képező volt B.-Szolnokmegyének, már helyrajzi fekvése is, mint egy felhívja a birtokos gazdákat délre dülő halmait, védett erdő koszorúza völgyeit szőlő és gyümölcsfa tenyésztéssel értékesíteni, s ez által is nevelni a gabna minden nemét dusan termő Szamos tereinek jóvedelmét. Midőn e megye

északi részén és a vele szomszédos kővári községek nagyobb részében terjedelmes szilvások, itt-ott több magonez almafajok, s a terebélyes, s tán több mint százados diófák elvitázhatlanul tanusítják, hogy e vidékeken már a messze távol multban, érdekltség vala gazdasáztunk nemcsak legtisztább jóvedelmet hajtó, hanem legtöbb gyönyörrel kínálkozó ága a gyümölcs-tenyésztés iránt.

A gyümölcs-tenyésztésnek ezen a messze távol multban rajzolt állapotját eredményezte, birtokosainknak, miként mondani szokták a pomologia iránti kisebb s nagyobb mértékbeni érdekltségük s vonzalmuk. De másfelől köszönhetjük több s főleg magyar ajku falvakban azon uralkodó szokásnak, mely szerint a legényeknek megnősülni nem volt szabad, míg bizonyos számú ojtványokat nem tudtak fölmutatni.

Ez vala gyümölcs-tenyésztésünk állapota a távol és közel multban. Az 1848. utáni korszak erre nézve sem maradhatott hatás nélkül. A bekövetkezett abszolutizmus cseh, morva, német s más idegen ajku közegei, az önkényes hatalom eljárásainak tetszető máz adása tekintetéből elrendelték a községekben a gyümölcsfaiskolák felállítását, megkezdették az országutak mentén a befásítást. De a kezdetnél tovább nem mentek. És e kezdet káros hatással volt a nemzetgazdasázt e fontos ügyére, mert az erőszak beérte parancsainak betűszerinti teljesítésével. S a nép tekintet nélkül az ültetendő csemeték fajára, sőt a megfogandhatást tápláló gyökökre robotosan eleget tett, az ismeretlen egyénektől és ismeret-

len haangon jött parancsoknak. És így az ügy iránt bizonyos közönyösség lett uralkodóvá, melynek nyomai még ma is észlelhetők, midőn ezen rendszert már az idő rég eltemette, nem élve azt tul a fatenyésztés érdekében tett intézkedések is.

A 67-iki kiegyezkedéssel önálló háztartással saját sorsunknak urai lettünk. De a politka e nemzeti mániánk annyira elfoglalt, hogy ez hosszasan, sőt tán még mais minden más kérdést dominál. Azonban ennek kortes zajában a volt B.-Szolnokmegye már 1872-ben tárgyalta a községi faiskolák felállítását, s az erre vonatkozó szabályrendeletek a belügyminiszter által 1874. jóváhagyatva, megyeszerte kihirdettetett és foganatosítása el lett határozva. De a mint éleesebbé lettek a pártharcok, melyben maga a közigazgatás is be lett vegyítve, e közhasznu kezdeményezés feledésbe ment, s az illető közegek nem vettek magoknak időt és fáradságot gazdasáztunk ez igénytelen ágára figyelmet fordítani.

De a két nagy országos pártnak, a közbjogi kérdésnek letételével történt fusioja megyénkbe a főispáni székre s annak kormányzata vezetésére új erőt ültetvén, e változás nemcsak a megyei közigazgatásra, hanem nemzetgazdaszáti szempontból is új irányt, szellemet és törekvést teremte. 1875. január 24-ik délutánján a megye tanácskozási nagytermében megyénk közel és távol községeiből a szép számmal felgyűlt értelmiségnek, a még új megye főnök üdvözölőleg hangsúlyozá, hogy a hazát és saját jóllétünk érdekeit nemcsak a politka üzésével szolgálhatjuk és vihetjük elő, hanem szükség azt társadalmi s gaz-

a nép között, és ki lehetne ezen eszmék illetékesebb terjesztője, hitebb közvetítője és ápolója, ha nem a nép élére állított előjáróság?

Igen, a községi előjárók hivatása az egyesek és a közönség anyagi, mint szellemi fejlődésére hatni és munkálni. S boldogok és szerencsések azon községek, melyek a hivatásukat megértő, s azt érvényesítő előjáróság vezetése alatt állanak, mert ott bármily mostoha viszonyok közt is nyílik tér, találnak eszközöket a közjólét emelésére.

És ha megyénk területén széttekintünk, némi büszkeséggel vallhatjuk be, hogy nem kevés azon községi előjáróknak száma, kik hivatásukat megértik, s fölfogják. Ily helyeken megszilárdul a rend, fejlődést vesz a népnevelés, s beültetődnek a községi faiskolák, melyek majd nemesített koronájuk zamatos gyümölcsével fogják a munkás kezeket jutalmazni!

K. K.

Az orsz. m. kertészeti egyesület első vándorgyűlése.

A deési kiállítást közzgazdszatunk történelmében feledhetetlené teszi, ha az első vándorgyűlést ez alkalommal itt tartott: orsz. m. kertészeti egyesület rendszeresítve, a magyar korona területén egy egész és ép szervezetet nyerve, nagy horderejű hivatásának eleget fog tenni, a mi nem lehet más, mint gyümölcstenyésztésünknek országos megalapítása és fölvirágoztatása.

E fontos feladatnak beváltására, már az érdekeltségnél fogva is, melyet ezen első gyűlés alkalmával a hazánk több közel és távol vidékeiről fölgyűlt a megjelent buzgó ügybarátokban fölkelte, biztos zálogát látjuk.

Ezen első gyűlés alakulási s tárgyalási mőzanatait e lapok hozták, hátra van még ennek utolsó zárulását és annak érdekes s közhasznú részleteit is adnunk, mely a program értelmében Beszterczén lett megtartva.

Okt. 24-én Deésről megindulva kedélyes társalgás közt alig észrevehetőleg érkezett meg a társaság Baczába, hol a nagyszerű kastély belőlől még impozánsabb mint kívülről, s különösen a különféle színű márványból és kivált egy kanadai márványból Florenzben művészileg faragott kandallók lepték meg figyelmünket. Ha ezen épület egyszer készen lesz, felszerelve, be-

butorozva, valósággal Szolnok-Dobokamegye egyik büszkesége lesz. Miért nincs Cserhalmon vagy bár Deés határán, mondák a látogatók mind, s volt a ki felsohajtott, hogy az ezen épületbe vert összeggel egy kertészeti szakiskola alapját lehetett volna megvetni. Jólesett még látnunk a kastély alatti oldalon a legjelesebb s kitünőbb asztali faj szőlők gyűjteményét. Aztán asztalhoz ültünk s az uradalom urát helyettesítő jószágigazgató ur szíves vendégszeretete mellett elköltve a villásreggelit, gr. Kornis Viktor elnök átadván az elnökséget Vályi Eleknek s vissza tért, a társaság pedig haladt előre s gyönyörködve a minden nyomon újabb és szebb alakulása bércek és völgyek regényességén, Bethlenen keresztül a Szamos teréről átjutott a Sajó terére, második megállapodási helyére Sajó-Szt.-Andrára, hol Főjérvári Károly ismert vendégszeretetének melegevel ültette ebédhez a társaságot. A jó ételek a sajó-keresztúri híres bor megtette hatását. Minden igyekezet mellett elkéstünk, setétben érkezünk Beszterczére a városi vendéglőbe, a hol a város előbbkelői élükön a polgármesterrel várták s fogadták a vándor kertészeket, s vezették azonnal szállásra s hívták meg egyik sétatéri vendéglőbe ismerkedési estélyre, melyen jelen volt a város értelmiségének a lángja s nagyon is kedélyesen ért véget éjfélok.

25-én reggel 8 órakor a földmívelési iskola egyik tantermében a rögtönzött gyümölcskiállítás vette igénybe időnket. Megyőződünk, hogy Beszterczén a kül- és belföld jelesebb gyümölcsfajai ismeretesei s kipróbálva annyira, hogy az ezután nagyban tenyésztendő 6—10 faj alma, körte s egyéb gyümölcsfajok itt teljes bizonyossággal megtalálhatók.

Feljegyzem az almákat: 1. Batul megjegyzem, hogy itt még mind hisznek a Batul 3., sőt 4-ik válfajában. 2. téli angol arany parmain. 3. Van Mons arany renettje. 4. Franklin arany pepinje. 5. Granát. 6. Carmelita. 7. Angol kanadai. 8. Bredai renette. 9. Anttisz szürke almája. 10. Nagy Casseli renette. (Hát a ponyik és páris e kiváló erdélyi fajok? Szerk.) Körtek nyáriak: Akeviez (szekfi) Anna, Herbert, Gottfried, Stuttgarti kecskeőr és vilmos; őszi: Mézkörte, Isenbart, Vadáskörte, Német nemzeti, Bose Kobakja, Erdei vajonez, Charmaux-i; téli: Joureroi vagy Jaminette, De la motte, Uj fulvia, Diel, Szürke esperes, Josephine de France, Pisztrang, téli esperes és Ármin. Hogy a Hardenpont vaj (Kronpinz Ferdinand) hogy maradt ki nem értjük. S ez alkalommal ismételtén meggyőződ-

tünk arról, hogy a gyümölcsfák különböző elnevezéseinek tisztázására egyetlen mód a kertészeti vándorgyűlések tartása. A tárlatoni működésünket fő és alispán urak is szerencsétlítették.

A tárlatról társas ebédre gyűltünk egybe, melyben városunk értelmisége s a kertészet ügyének barátjai szép számmal vettek részt, melyet lelkes felköszöntések fűszerezének, s ezek közt budapesti vendégünk Lukácsi Sndor kiemelte a szász nemzet fiainak munkásság és takarékoságban példás maguktartását, ohajtván, hogy az ezekből kifolyó életrevalóság hazánk minden nemzetiségű tagjaira kiterjedjen, s azokat át meghátsa, hogy bár korát illetve nem kis áldozatába került e távolba jövele, de kettősen örvend annak, mert ebben s ez által a köz haza és testvér nemzetéveli barátságos találkozásban egy újabb közszellem zálogát látja.

Meg kell említenem a fáradhatlan pomologus Vályi Elek elnökle alatt a zárulás azon fontos határozatát, melyszerint a szakférfiak véleménye szerint Besztercze vidéke, mind helyrajzi, mind talaj minőségénél fogva a magtermelésre kiválólag alkalmas lévén, elhatározatott a kormányt fölkérni, azt anyagi támogatással is elősegíteni. A vándorgyűlés tagjaitól, vendégeinktől azon ohajtással szorítánk búcsu kezét, vajha minél több közérdekű kérdésekben, s minél gyakrabban jönnének egybe a haza fiai, hogy így a nyelv és valláskülönbség által alkotott mohos válaszfalak az egy cél, a közjóra törekvés által valahára és örökre leomlanának.

LEVELEZÉS.

Nagy-Ilonda, 1879. nov. 5.

Kis községünk a mióta járás központjává vált, s ez alkalommal szerencsés volt több járási tiszviselőt szerény kebelébe fogadni, társadalmi és közmívelődési életünk is feltűnőleg élénkült; valamint a kornak úgy a társadalmi életnek is meg vannak a maga követelményei, a melyek hatalmasabb mérvben mutatkoznak ott, hol az egyesek, kasztok mellőzésével egymásra vannak utalva, hogy szabad idejüket a lelket üdítő nemes szellemi élvezettel lehetőleg kellemesebben eltölthessék.

E nemes cél vezette a nagy-ilondai járás derék és fáradhatatlan szolgabíróját, a midőn községünkben az olvasó egyesület létesítésének eszméjét megpendítette; a melyet a helybeli birtokosság és a község inteligentiája hazafui lelke-

dászati téren is érvényesíteni. És itt a gyakorlati életre kihatólag a teendőknél egész sorozata lett előterjesztve és elfogadva. Itt volt, kimondva s elfogadva: megyénk gazdasági egyesületének megalapítása.

Majd a közigazgatási bizottságnak életbe léptetése után, abban a választott tagok a földmívelési miniszter által a gazdaságat különböző ágaihoz előadóknak bizatván meg, ez alkalmat adott a gyümölcstenyésztési osztály előadójának ez ügyet fölkarolni s indítványa alapján a volt B.-Szolnokmege által a községi faiskolák felállításáról és kezeléséről hozott szabályrendelet az egész Szolnok-Dobokamegyére nézve az 1876. szept. 4-én tartott közgyűlése határozata következtében kötelező érvényesnek mondá ki. A megye ezen határozata e folyó év kezdetével életbe is lépett, elfogadva azon részletes utasítás is, melynek értelmében a községi faiskolák állapotjáról a jegyzők havonként jelentést tenni tartoznak a szolgabírákhoz, s ezen jelentések alapján a szolgabírák kötelesek három havonként kimutatást terjeszteni be a községi faiskolákról a közigazgatási bizottsághoz.

Ezen évnegyedes jelentéseknek harmadika alapján van szerencsém a gyümölcstenyésztés illetőleg a faiskolák állapotjáról részletes adatokat is előadni.

1. A deési járás 50 községe közül negyven bir faiskolával, azokban van 785 alma, 645 körte és 1727 szilva csemete, beoltatott 550 alma, 450 körte, melyből megfogamzott 411 alma és 333 körte ojtás.

2. A bethleni járás 46 községe közül még csak kettőnek nincs faiskolája, melyekben csemeték vagy magoncok fiatalok lévén a jövő évben veszi kezdetét a beoltás.

3. A szamosújvári járás 37 községe közül jelenleg 21-ben van faiskola, ezek közül 12 vadonczokkal beültetve, ojtás történt egyben.

4. A csáki-gorbói járás 45 községéből van 41 faiskola. Vadoncz ültetett 32 helyen összesen 2955; ojtás történt 23 helyen összesen 505 darab. Itt fel kell említenem, hogy egy községi kert gondnoka hanyagságáért 10 fttal lett elmarasztalva.

5. A kékesi járás 39 községe közül csak 15-ben van faiskola, azonban a közigazgatási bizottság határozata következtében intézkedések vannak téve e folyó év végéig minden községben a hiányzó faiskolák beszerzésére, ojtás csak 3 községben történt, de jövőre az előmunkálatok meg vannak téve.

6. Az ilondai járásban 53 község közül 43-ban van faiskola, a tavaszi jelentés szerint 23-ban nem volt, így tehát már ez évben 13 új faiskola állított be.

7. A láposi nagy járásból e tekintetben nagyon hiányos adataink vannak.

Föl kell még említenem megyénk 3 városát is. Szamosújvár városa díszes sétateret egy szögében az ezt gondozó kertész szép faiskolát állita be, melyből már ez év tavaszán is szép számú ojtványok adtak el. Azonban a polgármesteri jelentésből arról is meritünk tudomást, hogy ott díszfák és bokrok tenyésztésére is gond fordítottak.

Szék városában a faiskola beültetett, de fiatalok lévén a magoncok az ojtás még kezdetét nem vehette.

Deés városában most van berendezés alatt a város és a megyei gazdasági egyesület által beállított terjedelmes gazdasági kert, melyben csak most végződe be az ott épített csinos kertészlak, azonban a már előre beszerzett csemetékben a város major kertjében sikerrel több szemzések történtek.

Ime rövid vázlatban a gyümölcstenyésztés állapotja megyénk területén, az e tárgyban tett intézkedések után a kezelők ügybuzgalma, az ellenőrző hatóságok jóakaratu szigora föltétele alatt, biztosan mondhatjuk, hogy nálunk a gyümölcstenyésztésnek le van téve azon alapja, melyen az a nem messze jövőben az egyesek és a köz haza javára föl fog virágozni.

És ezt annál biztosabban remélhetjük, mert megyénk területén igen számosan vannak mind a nagy, mind a kis birtokosok közt, kik a multban szép és terjedelmes gyümölcsösöket állítanak be, s ez által több jeles- főleg almafajokat honosítanak meg.

S míg ezek mellett a jelenben is megyénk területén több nagyobb birtokosok egész odaadással karolták fel a legnemesebb gyümölcsök meghonosítását, mely szép kezdeményezésekre sikert és áldást kívánva, legyenek azok az összes birtokosoknak ébresztő és követendő példák, melyeknek következtében, legyen bércezes hazánk völgye, halma s áldott tere a legnemesebb és haszonhajtóbb gyümölcsfák alkotta paradicsom!

sedéssel fogadva az „ige testté“ lön, az olvasó egylet létesítése elvileg eldöntetett és négy tagu bizottság küldetett ki, a szabályrendelet és költségvetés szerkesztése érdekében.

A kezdet nehézségei mint mindenütt és mindenben úgy itt is nagy mérvben mutatkoznak, mennyiben nemcsak szellemi, de hathatós anyagi támogatásra van szükségünk, hogy célunkat elérhessük, de bizva helybeli és közel vidéki intelligenciánk áldozatkészségében, nem riadunk vissza az előnkbe gördülő akadályoktól s nyugodtan fogtunk a munkához, mely hivatva lesz községünk lakóinak fejlődési és társadalmi irányát megalapítani, s nekünk és a vidék miveltszáljának szellemi élvezetet nyújtani.

Ideje már egyszer magunkat a satnya mindennapiságból kibontakozva, egymással karöltve, egymásnak tért és alkalmat nyújtani a nemesirányu társas összejövetelekre, törekedni társadalmunk kapesait tömöríteni, s ez által a korral haladni, nemcsak saját érdekünk, hanem közérdek, s első sorban kedves hazánk morális jövője s benne saját létjogunk biztosítása követeli ezt. Feltehető a munkára!! Hozza meg minden hazafi csekély áldozatát, s rakja le a haza és a közimvelődés oltárára és találja mindenki jutalmát a siker elérésében.

Furkovics Mihály,
körjegyző.

Országgyűlés.

A honossági törvényt a képviselőház végig tárgyalta és elfogadta s ezzel a főrendiház hozzájárulása és a király szentesítése nem lévén kétséges, ismét egy fontos lépés történt a magyar állam szervezésében. Nagy visszasság volt, hogy ily törvény mai napig tulajdonképen nem létezett, vagyis, más szóval nem tudhattuk, ki a magyar államnak polgára, ki nem. Szükségét éreztük már régen s mindjárt az alkotmány helyreállítása után Horváth Boldizsár igazságügyminiszter készített is javaslatot, de ebből nem lett törvény. Magyarországra nézve pedig ez annál fontosabb, mert hazánk is olyan ország, melybe még mindig sokan költöznek be külföldiek, a minek, népességünk gyér volta mellett, csak örülhetünk. A most elfogadott törvényjavaslat végre meghatározza, hogy a bevándorlott mikor és mikép válik a magyar állam polgárává. Öt évig kell itt laknia s ekkor, ha folyamodik és ellene alapos kifogás nem tehető, a belügyminiszter (Horvátországban a bán) megadja neki a magyar polgárjogot. Régebben, az 1848-évi törvénykorban, maga az országgyűlés határozott minden egyes honosítás fölött, de ez most, mikor egyrészt a parlamentnek felelős miniszterium létezik, másrészt az ily honosítások száma előreláthatólag igen nagy lesz, főlegesen rabolná a törvényhozás idejét. A honosított hajdan nemesi kiváltságaink érvényességét is megnyerte a honosítás ténye által; most ez elesik s a külföldi nemes, gróf vagy herceg a honosítás által nálunk csak egyszerű állampolgárrá válik s honosítása után még csak tíz évvel nyeri meg a jogot, hogy a képviselőház tagja lehessen. A törvény azonban kivételt is enged s a király az oly külföldieket, kik Magyarország körül kiváló érdemeket szereztek, az ötévi benlakás nélkül is honosíthatja, még pedig úgy, hogy orsz. képviselő is lehet. Érdekes pontja a törvénynek, hogy a magyar állampolgár lehet egyuttal más államnak is polgára, a mi első tekintetre visszának tetszhetik; de a mivelts nyugat s főleg Északamerika szabad-
elvű törvényhozása ezt elkerülhetetlennek találta, nem akarván (rendesen igen derék) polgárait elveszteni csupán azért, mert egy másik állam is érdemesnek tartotta a honosításra; nekünk is vannak honfiktársaink, pl. az angol szolgálatban álló dr. Duka Tivador s mások, kiket örömmel vallunk továbbra is hazánk polgárainak. — De a honpolgárság nemcsak jog, hanem kötelesség is és a törvény arról is gondoskodik, hogy a ki kötelességét nem teljesíti, jogát is elveszti. A magyar állampolgárságot elveszti, ki kormányi megbízás nélkül tíz évnél tovább marad külföldön a nélkül, hogy akár konzuljainknál, akár itthon hatóságainknál, szóval vagy írásban kijelentené szándékát, hogy

magyar állampolgár akar maradni. E pontot a szélsőbal tagjai a képviselőházban hevesen megtámadták, azt mondván, hogy ez Kossuth Lajos ellen van intézve; de a többség belátja az ily intézkedés szükségét s kétségkívül belátja Kossuth is, ki bizonynyal nem kívánja, hogy miatta egy ily fontos törvény hízagos maradjon, annál kevésbé, mert csak három sorjába kerül, hogy reá ne vonatkozzék

VEGYESEK.

Lapunk szerkesztésében nem a nyereség, haszonvágy vagy egyéb mellékérdekek, hanem azon őszinte szándék vezérelt és vezérel, hogy megyénk közéletének viszhangja legyünk, hogy megyénk községeknek valamint egyeseknek érdekeit a sajtó terén képviseljük s tőlünk telhetőleg özetlenül előmozditsuk.

Ezen előzménnyel nem lapunk programját akarjuk közölni, hiszen azt t. olvasóink három év óta ismerik, hanem felhozzuk mintegy igazolásul azon t. olvasóinkkal szemben, kik talán másképp fogván fel helyzetünket, a hitben vannak, hogy lapunk az ők pénze vagy pártfogása nélkül is fennállhat, s előfizetési pénzeket beküldeni kesedelmeznek.

Lapunk előfizetőinek szerény száma nem oly nagy, hogy azoknak csak egyik pontosan fizető része is a lap előllátási költségeit fedezze, s a másik rész papírra írott malaszt maradjon.

Azért tisztelettel kérjük t. olvasóinkat, hogy a hátralekös előfizetési pénzeket e hó folytán beküldeni s jövő évi előfizetéseiket ideje korán megújítani sziveskedjenek. Mert az év végéhez közeledünk s bizony vannak igen tisztelt olvasóink között, kik még két évről is hátralekban vannak, s kiknek ezen felszólalásunk épen nem lehet feltűnő!

— **Me gy é n k** közigazgatási bizottsága tegnap tartotta meg rendes havi ülését, melynek részleteiről jövő számunk hozand tudósítást.

— **A városunkban** megnyitott v e g y e s elemi népiskolában a Mulatófőn a Varga-féle házban, nemkülömben az elemi leánytanodában Alsó-Kodorutza Jakab-féle házban a tanítás megkezdetvén, felhivatnak az illető szülők gyermekeiknek beiratására.

— **A nem csak** Európában híres pomologus Gregoire Nellis kiállításunkra szánt gyűmölcssei Belgiumból a különböző vámsorompók okozta késedelem mellett bár elkésve — megérkeztek. A nyolczvan éves agg saját kertészeti elveei szerint előállított ujjabb, meg ujjabb főleg körte válfajait illetőleg némi féltékeny előszere-ttel van, a mi kétszeresen becsesé teszi kedélyes sorainak végén azon ajánlatát mely szerint egész gyűmölcs gyűjteménye Erdély rendelkezésére áll.

— **A megyei** bizottságnak f. hó 22-én rendkívüli közgyűlése lesz.

— **Az emberi** mivelődés története, írta P. Szathmáry Károly. Vettük 3. 4. és 5. füzetét Tettey Nándor és társa kiadásában megjelenő, emez irodalmunknak csak is becsületére való vállalatnak. Szerző újvilágot tár fel előttünk, midőn a keleti népeknek nagy fejlettségét mutatja be, a kiadók pedig nem csekély érdemet vívtak ki maguknak, midőn minden lapon a világirodalom legjavából választott képekkel értelmezik a szöveget. A becses mű — füzetekben jelenik meg. — Egy-egy füzet ára 30 kr.

— **Ribáry** Ferencz képes világtörténetének első kötete a 18-ik füzetével befejeztetett. E megbecsülhetetlen történelmi munkát, mely az őskortól a jelen időkig fogja előnkbe tárni az emberiség fejlődését és a világ nevezetes eseményeit, ujjabb ajánljuk mindazok figyelmébe, kik azt még eddig meg nem rendelték.

A magyar szabadságharcz történetének 11—15 füzetét is vettük. Megérdemli ezen munka mindazok figyelmét, kik nemzetünknek az 1848.—1849. évi világrázó, történelmi korszakot alkotó eseményei iránt érdeklődnek és magoknak arról tájékozottságot szeretni ohajtanak. Mindkét mű kapható Méhner Vilmosnál Bpsten.

Rautman Frigyes kiadásában Bpsten. Magyar-Francia és Francia-Magyar szótár jelent meg. Pokorny Janó Ármintól szerkesztve. E szótár nélkülözhetővé teszi a nagyobb francia-német szótárakat azokra nézve, kik a francia nyelvet behatóbb és komolyabb tanulmány tárgyává kívánják tenni. Első sorban pedig mint iskolai segéd könyv igen ajánlatos, mert a tanárnak megkönnyíti az alapos tanítás nehéz feladatát és a növendék részére a tovább tanulásnak mintegy utmutatója, irányjelölője lesz. 30 kros füzetekben jelenik meg s így a szegényebb sorsuak is könnyebben megszerezhetik.

— **Király** ő felsége Budavárában ismét általános kihallgatást adott. — **Az angol** sajtó majdnem egyhangulag helyeseli a kormány erélyes föllépését Törökországgal szemben, bár több lap nyiltan megvallja, hogy Anglia fenyegetése könnyen nagy bonyodalmakra vezethet. — **A szerb** kormány négy-fakultásu egyetem föllálatásáról szóló törvényjavaslatot terjeszt a skupstina elő. — **Japánban** tavasz óta borzasztóan dühöng a kholera s szeptember végéig az áldozatok száma már százezerre rugott. — **Kassán** a földmívelési miniszter rétmesteri iskolát állított föl, melyben az alagsövezést, rétöntözést, lecsapolást tanítják. — **A tőzsde** néhány nap óta nagyon rosszkedvű s a magyar állampapírok: az aranyjárdék s a földtehermentesítési és szőlőváltási kötvények tegnapelőtt úgy, mint tegnap is, jelentékenyen hanyatlottak. Ennek oka az a törvényjavaslat, melyet a pénzügyminiszter a jövőévi költségvetéssel kapcsolatban a képviselőház elé terjesztett s melynek célja az, hogy a földtehermentesítési és szőlőváltási kötvények ne az eredetileg biztosított, hanem 20 esztendővel meghosszabbított határidő alatt váltassanak be. A megtakarítás eléggé jelentékeny volna: évenként mintegy négy millió forint, tehát oly összeg, minőt más czímen lehetetlen volna megtakarítani. A kormány terve ellen igen komoly kifogások emelkednek s attól lehet tartani, hogy e terv, ha csakugyan keresztülviszik, csorbitani fogja állami hitelünket. — **Tóth Vilmos**, mint a közös állami számvevőszék elnöke, letette az esküt a király kezébe; a hivatalos ügyek vezetését hétfőn veszi át Bécsben.

Szerkesztői nyílt posta.

T. Lészai László urnak Deésen.

A megyei bizottság őszi rendes közgyűléséről lapunk 41. számában hozott tudósításunkra vonatkozó „nyílt levelének“ sorrend szerénti közlését be nem várva, azt saját hectografján sokszorosítva közrebocsátván: ez által polemikus cikkének közlése főlegessé vált, melynek szelleme és iránya fölött itélni azoknak jutott szerencsésül, kik azzal meg lettek tisztelve. A mi a „lovagiasságra“ hivatkozást illeti: kijelentjük, hogy „au point de l'honneur“-re nézve sem felfogását sem eljárását magunkénak nem ismerhetjük.

Közzgazdászati.

Novemberi teendők.

Az esztendőnek a hónapjait számláljuk, a melyben a gazda rendesen ekéjét és kapáját nyugalomra helyezi, azonban e hóban is megvannak a fontos és el nem odázható teendők egy okszerű és szorgalmas gazdára nézve.

Jelenen: Ha valaki bármi oknál fogva épületeit rendbe nem hozta, iparkodjék az elmulasztottakat helyre hozni. Ki épületeinek kijavítását maga idejében, mikor még kevesebb kárral és költséggel teheti, elmulasztja: előbb-utóbb nagy kárát vallja.

Kazal. asztag- és boglyatetők, ha szükségesnek mutatkozik, ismételtén kijavítandók; e csekélység elmulasztása miatt, takarmányunk nemesak mennyiségileg apad, de miőség tekintetében is sokat romlik s télen át állataink egészségét rontja.

A gabona eleséplését, ha még be nem végeztetett volna: egész erővel kell folytatni és befejezni. A raktárba helyezett gabonakészleteket megforgatjuk és a szükséges restálásokat teljesítjük.

Minden gazda tűzifa-szükségletét most szerzi be.

Ha az idő engedi, az őszi vetést folytatjuk és bevégezzük; vetés végeztével az őszi ngarszántással iparkodunk, különben a „jó gazda” nevet meg nem érdemeljük.

Fagyok bealtával megkezdjük a trágyahordást; a kihordott trágyát nem rakjuk kupacokba hanem a szekérről lehányva, rögtön egyenletesen elteritjük.

Az istállóban összegyűlt ganéjt trágyadombra hordva simára szét kell teregetni.

A lovak vakarása és kefézése főgondjaink egyikét képezze. Az istállók szellőztetését el ne mulasszuk.

A tejelő marhák élelmezésére különös gondunk legyen; a növendék állatok is csak tápláló élelmezés mellett fejlődhetnek jól. A bivalok, meleg istállóban, gyengébb takarmány mellett is jól érzik magukat.

A sertések még mindig találnak eunivalót, de a hasas állatok már nem élnek meg szabadon a nélkül, hogy ki ne legyenek téve az elvetelés veszélyének. Ha nincs száraz fekhelye és a legzordonabb időben is néhány órát szabadban nem járattuk: a sertés egészséges nem lehet.

Az állatokra különös gondot fordítunk. A bőr tisztántartása, étetés és itatásnál követett rend és pontosság, továbbá naponta nyújtott só-adag — mely legezélszerűbben a jászolba helyeztetik el — az eredményes hizlalásnak nélkülözhetlen kelléke; természetesen csak úgy, ha elegendő jó takarmánnyal párosul.

A szárnyas házi állatok már szemet kérnek meleg ólak hiányában a tojás megszűnik.

Mihelyt a szüret elmúlt, metszeni kell, Eztet végezvén, rögtön a fedéshez látnunk és szemmel tartjuk, hogy a lusta napszámos ne törje és pattintsa el a tökéket, hanem óvatosan fektesse a hegynék és teljesen felhuzza földdel a törét.

Az őszi ültetést szép napfényes lanya időben be kell végezni. A tavaszi ültetéshez a gödrök ásása folytattatik. A gyümölcsfák tövei körül a föld felásandó. Ha a fákat a nyulak ellen még nem kötöttük volna be, most végeztessük el. A fák koronái ritkítását és ujtását még mindig végezhetjük és pedig czélszerűbben mint tavasszal, mikor nagyobb ágak csonkítása csak a vízajtások számát szaporítja. A barack- redélyfákat gyékényekkel be kell fedni. A gyümölcsmag vetésének is alkalmas ideje van.

Hivatalos rész.

Földm., ipar és keresk. ügyi m. kir. miniszter.

Sz. 25,731.—1879.

Valamennyi törvényhatóságnak.

Szilágymegyébe kebeleztet Peér község határábeli szőlőkben a philoxera mintegy 26 holdnyi területen constatáltatván, a belügy-miniszter urral egyetértőleg az összes Peér határbeli szőlőkre a legszigorubb zárlatot rendelem el, eltiltván a szőlőtő összes alkatrészeinek kivitelét. Ezen rendeletből kifolyólag utasítva lettek az azon környékbeli összes közlekedési vállalatok és postahivatalok, hogy sem sima sem gyökeres vesszőket, sem szőlőgyümölcsöt a vagy szőlőlevélbe csomagolt tárgyakat, nemkülönben fa és cserjenemű ültetvényeket elszállításra el ne fogadjanak. Ezen intézkedéséről a

törvényhatóságot azon utasítás mellett értesitem, hogy azt a területén lakó szőlőtermelő közönség tudomására hozván, egyszersmind figyelmeztesse, hogy saját érdekében a peéri szőlőkből származó ily termékeknek vételétől óvakodjék, nehogy a tilalom áthágás szigorú következtéseit viselni kénytelen legyen.

Budapesten 1879. október 8-án.

Br. Kemény s. k.

Földm., ipar és keresk. ügyi m. kir. miniszter.

Sz. 25, 05.—1879.

Valamennyi törvényhatóságnak.

A Kassa város határában levő Mathias-féle szőlőtelepben a philoxera fellépte constatáltatván, nevezett város közönségéhez jelen szám alatt intézett rendelettemmel szigorúan megtiltottam a város határából úgy a sima mint gyökeres szőlővesszőknek, nem különben a szőlőgyümölcs vagy szőlőlevélbe csomagolt tárgyaknak kivitelét.

Hason értelemben utasítva lettek az ott állomással bíró összes közlekedési vállalatok is, hogy ily nemű áru czikkeket szállításra el ne fogadjanak.

Ezen intézkedéséről a törvényhatóságot azon utasítás mellett értesitem, hogy azt a területén lakó szőlőtermelő közönség tudomására hozván, egyszersmind figyelmeztesse, hogy saját érdekében Kassáról származó ily czikkek vételétől óvakodjék.

Budapest, 1879. évi október 8-án.

Br. Kemény s. k.

Felelős szerkesztő: KOVÁCS SAMU.

Hirdetések.

Sz. 1085.—1879.

r. s.

1—3

Árverezési hirdetmény.

Deésakna nagyközsége előjárósága részéről ezennel közhirre tétetik, hogy a nagy község italárulási joga helyiségei a jövő

1880. év május hó 1-ső napjától kezdőleg 6 egymást követő évekre árverés útján a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni; mint-hogy az árverezésre kitűzött 1-ső határidőben folyó év október 15-dik napján a kívánt eredmény nem éretett el, ez okon az említett jogok bérbe adhatására nézve árverezési újabb határnapul 1879. év december 4-ik napja délelőtti 9 órája tűzetett ki Deésakna nagy községe házánál, a holott a már megállított bérleti feltételek hivatalos órákban megtekinthetők, ezen alkalomra a felkiáltási ár a nagy község képviselő testülete által 1500 frtban állapítottatott meg, mely felkiáltási árnak 10%-ja bánatpénzül — árverezni szándékozók által — készpénzben az árverezés megkezdése előtt árverező biztos kezéhez befizetendő lészen. Zárt ajánlatok a ki tett bánatpénz lefizetése mellett elfogadtatnak.

Deésakna nagyközsége előjárósága által.

Deésaknán, 1879. november 3.

Bodor Sándor,
körjegyző.

Kömives László,
f. bíró.

Sz. 9101.—1879.

4—5

Árverezési hirdetmény.

Közhirre tétetik, hogy a semesnyei birtokosságot megillető italárulási jog az 1880. évi január hó 1-étől 1883. évi december hó 31-ig terjedő három évre folyó évi november hó 24-én délelőtti 10 órakor Cs.-Gorbón a szolgabírói irodában tartandó nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni.

Egy évi haszonbéri összeg kikialtási ára 600 frt, melynek tiz százaléka előre lefizetendő bánatpénzül.

A részletesebb árverési feltételek megtekinthetők alulirt szolgabíró irodájában és birtokossági megbízott tek. Dadaei Elek urnál Kolozsvárt a kir. kataszteri igazgatóságnál.

Cs.-gorbói járás szolgabírájától.

Cs.-Gorbó, 1879. október 13-án.

megbízásból

Vass Imre,
szolgabíró segéd.

Dr. HANDLER MÓR

orvos és sebésztudor, szülész és szemész,

gyógyít gyökeresen fényes s tartós siker **biztosítása** mellett mindennemű

titkos betegségeket

1) az **önfertőzésnek** minden következményeit, u. m.: az **ingerlékeny gyengeséget**, az **ondófolyást**, különösen a

tehetetlenséget

(elgyengült férfierőt),

2) **hugycsőfolyásokat** (még idültket is), a **nemzőrészek bujakóros felkelyeit** és **másodrendű bujakórt** minden alakjaiban és elcsufításában;

3) **hugycsőszűköléseket**;

4) friss s idült nyákfolyásokat **nőknél**, az ugynevezett **fehérfolyást**, és az onnan eredő

magtalanságot;

5) **börkiütéseket**;

6) a **hugyholyag** betegségeit és mindennemű **vizelési nehézségeket**.

Rendel naponként: délelőtti 10 órától 1-ig, délután 3 órától 5-ig, és estve 7 órától 8-ig.

Lakik: PESTEN, belváros, kigyó-utca 1. szám, kigyó- és városház utca sarkán, (Rottenbiller-féle házban) 1-ső em. bemenet a lépcsőn.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik és a gyógyszerek megküldetnek.

Galandféreg (Pántlika-gilisztá)

6 óra alatt kihajtatik.